

تکنولوژی و انتقال آن در شرایط فعلی افغانستان

افغانستان و حضور در صحنه رقابت

تکنولوژی مدرن، نوآور در حیطه علوم است. هر قدر علم پیشرفت و گسترش داشته باشد و راه مدرنیزه و اکتشاف را پیش گیرد، تکنولوژی مطابق آن گام برمی دارد، نقش سازنده و جلودار خویش را برای پیشرفت صنعت، رشد اقتصادی و سایر ترقیات به اثبات می رساند.

تکنولوژی آگاهی های علمی، مهارت های فنی و استعداد های تخصصی انسان را به کار می برد. راه تحقق و توسعه را پیش می گیرد و تغییرات اساسی و بنیادی در همه عرصه ها اعم از نظامی، اقتصادی، ارتباطات و اتصالات به وجود می آورد که در اثر رقابت های زیاد که در حیطه تکنولوژی به وقوع می پیوندد، خطرات و انفجارات را نیز با خود خواهد داشت که تولید سلاح های هسته ای و بمب های اتمی را می توان در این حیطه به شمار آورد. تکنولوژی تعریفی خاص در نزد صاحبان علوم مشخصه پیدا می کند. از نگاه یک اقتصاددان؛ تکنولوژی تعریف اقتصادی دارد که با آلات و ابزار تولیدی و توزیع منابع مادی ارتباط دارد. از دیدگاه یک حقوق دان؛ به مسایل حقوقی مرتبط می شود که حقوق شخص در جامعه را براساس آن معین می دارد. در چشم یک مهندس؛ ابزار صنعتی را مختص می سازد.

مجتمع کود و برق مزار شریف یکی از بزرگ ترین مجموعه کارخانجات در شمال کشور افغانستان است که فعلاً با توجه به شرایط دشوار فعال است. وجود این مرکز برای زراعت و تولید انرژی، یکی از نیازهای مناطق شمال و حتی کل کشور است. در این کارخانه در حال حاضر ۲۷۰۰ نفر مشغول به کار هستند. در اینجا چندین کارخانه به صورت یک مجتمع درآمده و مرکز کود و برق را تشکیل می دهد. کارخانه برق کارخانه کود و همچنین کوکاکولا، یخ، قیر که مربوط به مرکز کود و برق هستند، جدا از هم قرار دارند اما همگی آنها به مرکز کود و برق وابسته اند، چرا که تا برق نباشد هیچ کدام از این کارخانه ها نخواهد بود. این کارخانه در سال ۱۳۴۳ توسط اتحاد جماهیر شوروی سابق آغاز به کار ساختمانی و در سال ۱۳۵۳ شروع به تولید کرده است. در این راستا با مهندس عزیزالله زوری که در رشته علوم سیاسی و مهندسی تحصیل کرده و مدت های زیادی هم در پست های دولتی مشغول به انجام وظیفه بوده در مورد مجموعه کارخانجات کود و برق مزار شریف، تاریخچه ساخت و وضعیت فعلی مصاحبه ای انجام شده که مجله اقتصاد انرژی اقدام به چاپ آن نموده است. امید است به عنوان یک نمونه موفق مورد بررسی قرار گیرد.

گرچه بعد از رفتن شوروی ها امکانات بزرگی را برای ما در این کارخانه گذاشته بودند. به طوری که ما در مدت ۴ الی ۵ سال از بابت انجام پروژه ها هیچ مشکلی نداشتیم، ولی در سال های اخیر بعد از تحولات، باز هم یک تعداد مواد خام داریم و در کنار آن یک کارگاه اساسی برای تهیه محصولات داریم، که تقریباً ۶۰ درصد آنها را در همین کارگاه تولید می کنیم.

فعلاً همان مواد خام که از دوره متخصصین روسی مانده است و در حدود ۵۰ درصد تولیدات را خود تهیه می کنیم ولی بعضی مواد خام مثل مولیبدن و مواد کمیابی که مورد نیاز ماست عموماً از کشورهای ازبکستان، ترکمنستان، ایران و پاکستان و حتی از بعضی تاجران ملی طبق قرارداد خریداری می کنیم. که در این اواخر از "چک اسلواکی" یک پمپ در دست خرید داریم و به ازبکستان پیشنهاد خرید سه پمپ برای تهیه آب از "دره شولگر" را داده ایم.

یک مقایسه ای داشته باشید از نظر تولید این کارخانه در زمان طالبان و در زمان دولت انتقالی اسلامی افغانستان، تولید شما چه افت و خیزهایی داشته است؟

بعد از تصرف کارخانه تولید آن حدود ۸۰ الی ۹۰ تن بود و در حدود یک سال می شود که تولید ما به طور متوسط به ۱۴۳ تن رسیده و از زمان طالبان به بعد وضعیت بسیار خوب است. به این دلیل که در شمال امنیت برقرار می باشد و در کارخانه هیچ کس اختلال گری نمی کند زیرا این کارخانه متعلق به مردم افغانستان است. به همین خاطر نسبت به زمان طالبان، متخصصین و کارگران آرامش و آزادی بیشتری دارند و این در تولید ما سهم بزرگی دارد، چراکه وقتی سرکار هستند نگران خانه نیستند.

با وجود اینکه مرکز کود و برق با ۲۷۰۰ نفر پرسنل فعلاً فعال است، ولی هیچ نوع کمکی برای بازسازی به این کارخانه نشده است. برای این امر باید به مجتمع کود و برق و "افغان گاز" توجه بیشتری شود چرا که اگر این وضعیت ادامه داشته باشد شش ماه بعد شاید به خاطر نبودن مواد خام، تولیدات ما متوقف شود.

با توجه به حضور یک ساله شما در این کارخانه تغییرات انجام شده را بیان نمایید؟

لازم به ذکر است بیان کنم سالانه ۱۰۵ هزار تن تولید کارخانه بوده و برنامه تولیدی ۴۰ هزار تن می باشد که در مدت یک سالی که مسوولیت کارخانه با بنده بوده این مقدار به ۴۷ هزار تن رسیده که ۱۲۰ الی ۱۳۰ درصد بالاتر از سال گذشته است. در این مجتمع ۴۰ درصد از نیاز کود زارعین کشور را تهیه می کنیم. محصول اساسی ما کود و برق است که برق تولیدی را به همشهریان خود در مزار شریف می دهیم. در کارخانه کود و برق یگانه، تولیدات زیاد دیگری از جمله اکسیژن، نیتروژن، گاز مایع، دی اکسید کربن، کوکا و فانتا، یخ و قیر داریم. این مرکز فعلاً بدون حضور متخصصین خارجی و با مهندسین داخلی فعالیت می کند. در حدود ۱۰ سال قبل، بیش از ۹۰۰ نفر متخصص خارجی با یک درآمد گراف در اینجا کار می کردند، که با زحمات کارکنان مجتمع کود و برق، توانسته اند جای متخصصین خارجی را بگیرند.

در حال حاضر برنامه کاری به این صورت است که، این مرکز در طول یک سال یک هفته به دلیل تمیزکاری و ترمیم غیرفعال است، در غیر این صورت ۲۴ ساعته در حال تولید می باشد با توجه به اینکه این مرکز عمری بیش از ۳۰ سال دارد، اما مشکلات تولیدی بسیاری داریم. تجهیزات به کلی فرسوده و کهنه شده اند و دولت انتقالی اسلامی هیچ گونه کمکی به این مجتمع ننموده است. البته تصدی ما انتفاعی است. قبل از اداره انتقالی تمام قطعات شمال، خرج و مصارف آن از طریق کود و برق احیا می شد. بعد از آن در زمان دولت انتقالی قدرت بالایی پیدا کردیم، به طوری که تمام تولید و عواید آن مربوط به خود ماست، با وجود پرداخت مالیات، مابقی عایدات را بیش از صد عدد پمپ خریداری کردیم.

با توجه به اینکه مدت ۱۰ سال می شود این مرکز روی پای خود ایستاده است و مهندسان و متخصصان خارجی رفته اند، شما در قسمت تهیه نیازهای تجهیزات کارخانه چه کارهایی را صورت می دهید؟

بزرگ افغانستان گاز خواهند داشت. "مرکز افغان گاز" در سال ۱۳۴۶ شروع به فعالیت کرده و از سال ۱۳۶۴ به صورت انتفاعی و خودکفا ارتقاء پیدا کرده است. پروسه استخراج گاز، تا سال ۱۳۶۷ این پروسه جریان داشت. بعد از اخراج این نیروهای نظامی و افراد متخصص شوروی سابق، پروسه صدور به جانب آن کشور قطع شد و بعد از سه سال وقفه در سال ۱۳۷۰ استخراج گاز به سمت مصرف کننده‌های داخلی از شهر شبرغان آغاز شد. در آغاز فقط استفاده گاز به شهر شبرغان محدود می‌شد که بعداً شهر مزارشریف و والسوالی آغچه و خواجه دیکو از نعمت گاز بهره‌مند شدند و در حدود ۳۰ هزار خانواده از گاز به عنوان سوخت استفاده می‌کنند. در این خصوص با مسوول مرکز تصدی افغان گاز مهندس حبیب‌الله گفت و گویی انجام شده است.

چه تعداد پرسنل دارید و آیا هیچ متخصص بیرونی هم با شما همکاری دارد؟

در مرکز افغان گاز مجموعاً ۱۱۰۰ نفر از جمله ۱۴۰ کارمند اداری و ۷۶۰ کارگر همکاری می‌کنند. همچنین ۹۰ نفر مهندس و متخصص در شهر شبرغان هستند و تعدادی از این پرسنل در این مرکز فعالیت خود را انجام می‌دهند. در سطح کشور نیز می‌توانیم بگوئیم که مرکز افغان گاز بزرگ‌ترین جمع تحصیل کرده‌ها و متخصصین را دارا می‌باشد و به همین دلیل هم مشکلی نداریم. از مجموع دو معدن جردقون و خواجه گوگردک در حدود ۷۰۰ الی ۷۵۰ هزار متر مکعب گاز در شبانه روز استخراج می‌شود و تقریباً نصب این گازی که استخراج می‌شود به خاطر تولید کود و برق به مصرف این کارخانه می‌رسد و مابقی در حدود ۴۰۰ هزار متر مکعب گاز برای مصرف به شهر شبرغان، مزارشریف و والسوالی‌های آغچه و خواجه دیکو می‌رسد.

ریاست مرکز افغان گاز از بدو فعالیت در ارتقاء و شکوفایی اقتصاد کشور نقش اساسی را دارا بوده است. زمانی که گاز به جانب اتحاد جماهیر شوروی صادر می‌شد، مجموعاً ۴۵ درصد در آمد خالص ملی از این محل تأمین می‌شد و همچنین ۸۵ درصد در آمد عاید وزارت معادن و صنایع، از محل صدور گاز بود.

در حال حاضر ریاست مرکز افغان گاز، صدور و استخراج گاز به سمت مصرف کننده‌های خارجی را نیز در برنامه خود دارد، اگر چه مقدار آن کاهش یافته ولی نقش خود را در این عرصه ایفا می‌کند. تقریباً سالانه ۲۴۰ میلیون افغانی از محل صدور و استخراج گاز مصرف کننده هستند. در حقیقت این تولیدات سهم خود را همین حالا هم به اقتصاد ملی کشور ایفا می‌کنند. به همین دلیل به شما می‌گویم که پروژه ما خودکفا می‌باشد. همچنین می‌توانیم از این سرمایه صرف درآمد، سایر مشکلات خود را مرفوع بسازیم.

وضعیت چاه‌های گاز چطور بوده و در این مورد شما چه مشکلاتی دارید؟

با توجه به جنگل‌هایی که قبلاً موجود بود، از همان ناحیه‌ای که سایر نهادهای اقتصادی و صنعتی متضرر شده‌اند ریاست تصدی افغان گاز هم از این ضرر به دور نمانده، از جمله چاه‌هایی که قبلاً فعال بود بر اثر نبود متخصص، مواد شیمیایی و تجهیزات در طی این ۱۴ سال که جنگ در کشور جریان داشت، از فعالیت بازمانده و همچنین کارخانه بزرگ "جرقدوق" و بخش‌های عمده و اساسی فعال نیست. فقط بخش‌های جداسازی آب کار می‌کنند و بخش‌های عمده، از جمله جداسازی سولفور از گاز که یک ماده بسیار خطرناک می‌باشد غیرفعال می‌باشند. براین اساس ما پیشنهادات مقتضی را به مقامات ارائه کردیم و جهت بازسازی این کارخانه، در مرحله اول باید تحقیقات صورت بگیرد و ضمن بازسازی کارخانجات در کنار آن جهت فعال سازی کارخانه بزرگ "جرقدوق" باید اقدامات اساسی صورت بگیرد.

همچنین خبر دارید که در حدود ۱۲ سال پیش کار گاز مزارشریف آغاز شد، چون امکانات در آن زمان بسیار محدود بود، اکثر خطوط لوله‌های گاز به صورت فنی و اساسی صورت نگرفته، نواقصی در کار وجود داشته و ما به خاطر احیا و بازسازی گاز مزارشریف پیشنهادهای بسیار مشخصی به مقامات تسلیم کرده‌ایم. اگر پیشنهادهای ما مورد توجه قرار بگیرد، می‌توانیم استخراج گاز را افزایش داده و در نتیجه زیاد شدن استخراج گاز نواحی گازرسانی شهرهای شبرغان و مزارشریف را گسترش و همچنین مرکز "کود و برق" مزار شریف می‌تواند با یک ظرفیت زیادتری کار و فعالیت بکند.

موضوع دیگر اینکه از معدن "خواجه گوگردک" مدت ۳۶ سال پیش از معدن "جرقدوق" مدت ۲۴ سال پیش بهره‌برداری و استخراج صورت گرفته است. این دو معدن در حالت تولید نزولی قرار دارند ولی در کنار این معادن، معادن دست نخورده دیگری داریم که تا هنوز از آن بهره‌برداری صورت نگرفته است، مانند معادن "باشی

چقدر خصوصی شدن و یا مختلط شدن این مرکز را شما ضرورت می‌دانید؟

هر کارخانه‌ای که فعلاً غیرفعال می‌باشد، سرمایه گذاران خصوصی، تاجران ملی، سرمایه داران و تاجران خارجی بیایند و برای فعال کردن آن قدم پیش بگذارند. مرکز "کود و برق" هیچ امکان خصوصی شدن را ندارد. در اینجا یک چیز عینی وجود دارد و آن اینکه در زمان حاضر دو هزار کارگر در "افغان گاز" مشغول به کار می‌باشند که برای کارخانه ما گاز تهیه می‌کنند و نزدیک به ۲۷۰۰ الی ۳ هزار نفر در مرکز "کود و برق" کار می‌کنند. این دو کارخانه با هم در ارتباط هستند و فعلاً تمایلی به خصوصی شدن ندارند چون یک مرکز انتفاعی دولتی با قیمتی است که هیچ سرمایه دار خصوصی توان خرید کارخانه را ندارد. ما خصوصی شدن را غیرممکن می‌بینیم، ولی برای مختلط شدن و اشتراک برای بازسازی کارخانه‌هایی که فعلاً غیرفعال می‌باشند، حمایت می‌کنیم.

چه برنامه‌ای برای اینکه بتوانید کارخانه‌های دیگر این مرکز را در آینده فعال کنید، در دست دارید؟ و به نظر شما چه کمک‌هایی انجام شود بازسازی کارخانه‌ها سرعت پیدا می‌کند؟

باید دولت بودجه‌ی برای مجتمع "کود و برق" و خصوصاً "افغان گاز" در نظر بگیرد. اگر من در صحبت‌هایم بیشتر از "افغان گاز" نام می‌برم، به این دلیل است که اگر گاز از "شبرغان" نیاید همان لحظه کارخانه متوقف می‌شود. در حال حاضر فشار گاز در چاه‌های "شبرغان" بسیار پایین رفته است، بنابراین مشکل اساسی این است که ذخیره‌های دیگر باید تفحص شوند و چاه‌های تفحص شده فعال و برای هر چه فعال تر شدن تصفیه‌خانه "جرقدوق" کار صورت بگیرد.

کارخانه "قیر" را با یک شرکت خصوصی به صورت مختلط پیش رو داریم. ۴۹ درصد برای شرکای خصوصی و ۵۱ درصد برای شرکای کارخانه "کود و برق" در نظر گرفته شده و فعلاً کارخانه در حال مونتاژ شدن می‌باشد و تقریباً ۸۰ درصد مونتاژ آن تکمیل شده است. کارخانه "دبل کولا" را مشترکاً با یکی از تاجران ملی راه انداختیم. چه بسا موادی که این کارخانه‌های کوچک تولید می‌کند مورد نیاز است. فرضاً جنس تولیدی کارخانه "خریطه‌سازی" را به خاطر تولیدات کارخانه مجدداً خریداری می‌کنیم.

نیاز دیگر ما "سرم" می‌باشد مردم ما یک کیسه سرم را از کشورهای خارجی حتی با نداشتن کیفیت خوب می‌خرند و مصرف می‌کنند، در حالی که اگر کارخانه "سرم‌سازی" به کار افتد، عمده مشکلات ما از جانب سرم حل می‌شود که دستور آن از دولت گرفته شده است. همچنین آب را با املاح نمکی مناسب داریم، اگر کارخانه آب معدنی فعال شود برای مردم ما بسیار مفید خواهد بود چرا که در حال حاضر آب معدنی از ایران، پاکستان، چین و ازبکستان وارد می‌شود. شرکت "توران" و "راه ابریشم" اعلام آمادگی کرده‌اند و ما به زودی با آنها برای کارخانه "سرم‌سازی" و "خریطه‌سازی" پروتکل امضاء می‌کنیم.

باید دولت توجه خاصی روی این دو کارخانه صورت بدهد، چون عام‌المنفعه هستند و همان طوری که شما هم خبر دارید یک گروه از متخصصین امریکایی در مرکز "افغان گاز" مشغول به تفحص و تحقیقات می‌باشند که چقدر گاز و نفت باقی مانده و چه امکاناتی برای استخراج این چاه‌ها لازم است.

با توجه به اهمیتی که دولت در قسمت بخش‌های خصوصی و سرمایه‌گذاری قائل است و با توجه به گفته‌های شما، چه تضمینی برای بازگشت سرمایه کسانی که قصد سرمایه‌گذاری در مجموعه "کود و برق" را دارند وجود دارد؟

مرکز "کود و برق" مرکز بسیار قوی و خودکفایی است و تا حالا هیچ تاجری نبوده که در معامله با این مرکز متضرر شده باشد. ما صد درصد تضمین می‌کنیم که آنها با ایمان و اعتبار کامل سرمایه‌گذاری کنند و سهام بگیرند. با این تعهد که در موعد مقرر سرمایه خود را دریافت کنند.

چه تدابیری را برای پرسنل و کارگران در نظر گرفته‌اید؟

ناحیه‌ای به نام زهانش تقریباً بیشتر از ۱۲۰۰ خانوار از کارگران در آن زندگی می‌کنند و در طول سال جاری برای بیش از ۴۴ خانواده منزل مسکونی ساخته‌ایم. با توجه به اینکه در هیچ مرکزی فعلاً این کار نشده و برای این منازل تمام امکانات برق، گاز و آب در نظر گرفته شده است.

همان طور که می‌دانیم اگر کار احداث معادن شمال صورت بگیرد شهرهای

تأسیسات گاز شهر شبرغان مرکز ولایت جوزجان و نواحی اطراف شهر پلخمری مرکز ولایت بغلان دیدن کرده‌اند. دکتر چارلز بارکر محقق ارشد در بخش اکتشاف انرژی این موسسه گفت که گروه وی علاوه بر تحقیق در زمینه میزان ذخایر نفت و گاز افغانستان، تعدادی کامپیوتر و ابزارهای تخصصی اکتشاف در این صنعت را به کارکنان نفت و گاز افغانستان هدیه کرده‌اند.

هیأت مذکور در شهرهای شبرغان و مزارشریف از تأسیسات نفت و گاز این مناطق دیدن کرد. به گفته دکتر چارلز بارکر آنان اوضاع زمین‌شناختی شمال را از نظر میزان میادین نفت و گاز مورد بررسی قرار می‌دهند. دکتر بارکر می‌گوید: اولاً ما سعی داریم تا اطلاعاتی راجع به وجود نفت و گاز با توجه به مطالعات گذشته گردآوری کنیم و تخمین بزنیم که چه مقدار گاز و نفت در اینجا کشف شده است. همچنین می‌خواهیم شرایط فعلی نفت و گاز را به شرکت‌های خارجی علاقمند به تحقیق و سرمایه‌گذاری در افغانستان ارائه کنیم. ایشان همچنین بر لزوم تجهیز امکانات فعلی تحقیقاتی در زمینه اکتشاف نفت و گاز در افغانستان تأکید کرد و گفت که هیأت امریکایی برنامه‌تعلیم مهندسان و زمین‌شناسان افغان را نیز در دست دارد.

چارلز بارکر می‌گوید: برنامه‌های ما در دو بخش است؛ اول گردآوری مجموعه‌ای از معلومات، در گام دوم سعی می‌کنیم که مهندسان و زمین‌شناسان را با تکنیک تحقیقات کامپیوتری مدرن آشنا سازیم. بنابراین برنامه‌های ما شامل آموزش و آوردن کامپیوترها و پرینترهای تخصصی نقشه‌های زمین‌شناسی است و آنچه که تشکیل یک موسسه مهندسی و تحقیقاتی مدرن می‌طلبد. احتمال اینکه میادین وسیع و دست‌نخورده دیگری در شمال افغانستان موجود باشند زیاد است که اگر چنین باشد افغانستان می‌تواند علاوه بر تأمین بخش بزرگی از نیازهای داخلی خود صادرکننده گاز نیز باشد.

با توجه به اهمیت گاز و وضعیت آن در مزارشریف مهندس محمداصغر آمر نمایندگی افغان گاز در رابطه با وضعیت نعل‌ها در مسیر شبرغان و مزارشریف بیان داشتند که: خط گاز مزارشریف، آنچه از نعل‌های بسیار کهنه است که تحت ۴۰۰ تنسفر فشار قرار دارد و این نعل‌ها در فضای آزاد و ایزوله نشده است، دستگاه ضد زنگ هم نداریم که از زنگ زدگی خطوط لوله جلوگیری کنیم و از خطوط لوله ۸۰۰، ۷۰۰ و حتی از ۴۰۰ میلی‌متر استفاده کرده‌ایم. آمر نماینده افغان گاز در پاسخ به اینکه چه مقدار شهر مزارشریف گازرسانی شده و شما قیمت گاز را برای مشتریان چطور محاسبه می‌کنید، گفت: فعلاً قسمت‌هایی از مزارشریف گاز گرفته، که از آن جمله "کارته زراعت"، "کارته صلح"، "آریانا"، "دروازه شادیان" و "جغدک" را می‌توان نام برد. قبلاً ۱۳ هزار خانوار از گاز استفاده می‌کردند، ولی فعلاً تعداد منازل به ۷ هزار نفر می‌رسد. ناگفته نماند که در بین راه از بخش "شاه‌جان قلا" تا بخش کمریند مزارشریف، مردم زیادی گاز گرفته‌اند و یکی از علت‌های کمبود فشار گاز در شهر مزارشریف، همین مطلب می‌باشد، که تقریباً ۵۲ نقطه را در بین راه می‌توان نام برد. قبل از اینکه ما نصب "میتر" در شهر مزارشریف را شروع کنیم، تورم مصرف هر خانواده نظر به هدایت ریاست مرکز افغان گاز ۵ متر مکعب در شبانه‌روز بود که قیمت یک متر مکعب یک افغانی تعیین شده است. طبق هدایتی که ریاست افغان گاز داده بود. از اول حمل‌الی آخر سال ۱۳۸۲، یک هزار متر را برای ما برنامه دادند که در شهر مزارشریف نصب کنیم و ما از اول اردیبهشت از قلعه آجری شروع کردیم، "گذر اتفاق"، "گذر خواجه آجوش" و "قاریابی" تا حالا ما ۹۲۰ پایه نصب کردیم که در شش ماه اول برنامه خود را اجرا می‌کنیم و انشاء... تا آخر سال در حدود ۲ الی ۲/۵ هزار برنامه داریم. پول مصرفی گاز از طرف آمر نماینده افغان گاز تعرفه بانکی می‌شود، در افغانستان بانک و "بانک ملی" تحویل می‌شود و اکثر مردم با ما همکاری دارند و اگر همکاری مردم نباشد، طبعاً یک روز هم کار نمی‌توانیم.

مهندس اصغر آمر در پاسخ به این سؤال که چه مشکلاتی دارید، گفت: یکی اینکه خطوط لوله ما بر روی زمین می‌باشد. طبعاً در زمستان و تابستان نظر به تفاوت درجه حرارت، عمل انقباض و انبساط که بر روی نعل‌ها صورت می‌گیرد، نعل‌ها تخریب می‌شود. مشکل دیگر مصرف زیاد در زمستان می‌باشد که باعث افت فشار شده و به همین ترتیب به تعدادی از خانه‌ها گاز نمی‌رسد.

کود"، "جمعه"، "جنگل کلان"، "خواجه بلان" و "یتیم طاق". اگر در این معادن کار صورت بگیرد به یقین می‌توان گفت که نه تنها ناحیه شمال، بلکه شهر کابل و شهرهای بزرگ کشور از جمله هرات و دیگر شهرها می‌تواند از نعمت گاز بهره‌مند شوند. اگر از طرف دولت اقدامی صورت بگیرد کار شروع می‌شود به طوری که اگر ارتباط بانک آسیایی با اشتراک بانک جهانی کار را آغاز بکنند مشکلی که فعلاً وجود دارد رفع خواهد شد.

ما اطلاع یافتیم که از طرف بانک آسیایی گروهی از مهندسين مدتی روی معادن گاز شبرغان بررسی‌های علمی داشته، نتیجه کارهای آنها چه می‌باشد؟

کار بانک آسیایی از اوایل سال ۱۳۸۱ آغاز شد. در مرحله اول یک نفر از متخصصین کار خود را در اینجا به مدت دو هفته انجام داد و بعد از آن یک گروه ۴ نفره در زمستان سال ۱۳۸۱ به مدت یک ماه حضور داشتند و از بخش‌های مختلف و تأسیسات متعلق به مرکز افغان گاز و وضعیت خطوط لوله و امکانات و تحویل خانه‌هایی که این ریاست داشته دیدن کردند و گزارش مفصلي را در حدود ۲۰۰ صفحه ترتیب داده بودند. آنها پلان‌های کاری خود را برای ما پیشنهاد کردند. همچنین وعده کمک ۲۵ میلیون دلاری را برای افغان گاز دادند که ۲/۵ میلیون دلار آن در سال‌های ۲۰۰۳ الی ۲۰۰۴ و مابقی ۲۲/۵ میلیون دلار آن در سال ۲۰۰۵ توسط بانک آسیایی به صورت وام کمک شود. پیشنهادهای آنها را مطالعه و نظرات خود را جمع‌بندی نموده و بعد از آن به مقام وزارت ارائه کردیم. باید دید که در این رابطه چه اقداماتی صورت می‌گیرد.

البته آینده معلوم خواهد کرد که آنها چه کار انجام خواهند داد. فعلاً هم یک گروه شش نفره از متخصصین و مهندسان امریکایی، وضعیت این معادن را از نزدیک مورد بررسی قرار می‌دهند.

با توجه به اینکه مدت ۱۵ سال می‌شود که ارتباطات شما با متخصصین روسی قطع شده است، در این مدت شما چطور نیازهای کارخانجات این مرکز را که شامل تجهیزات خود را تهیه می‌کنید؟

از سال ۱۳۶۷ که خروج نیروهای اتحاد جماهیر شوروی از افغانستان است، ۱۵ سال سپری می‌شود. به عنوان مثال هیچ اصلاحاتی به ریاست مرکز افغان گاز چه به صورت قرارداد و چه به صورت توافق بین دولت‌ها صورت نگرفته است. تنها کاری که در مدت ۱۵ سال صورت گرفته ابتکار و امکانات خود ریاست بوده است. ولی چون امکانات ما سال به سال کمتر می‌شود، اگر دولت اقدام سریعی در این خصوص صورت ندهد، وضعیت بدتر خواهد شد و کار ما در تأسیسات صنایع گاز رو به خرابی خواهد رفت. توقع ما از وزارت صنایع و معادن این است که تدابیری برای بازسازی و احیای مجدد صنایع گاز در شمال افغانستان انجام دهد. چه با امکانات داخلی و چه با کمک‌های کشورهای دوزن و یا قرضه‌هایی که بانک آسیایی و یا بانک جهانی می‌دهد، کار و اقدام عملی در این جهت روی دست قرار بگیرد.

با توجه به اینکه مرکز شما یک مرکز کلان می‌باشد، برای کارگران چه مسائل معیشتی و چه تدابیر رفاهی را در اختیارشان قرار داده‌اید؟

برای کارمندان و کارگران مرکز افغان گاز ساخت آپارتمان‌های یک هزار خانواده در حال انجام بود. در طی سال‌های گذشته دولت توانست ۲۷۳ آپارتمان را آماده کرده و در اختیار کارگران قرار بدهد. ولی همان طوری که شما خبر دارید جنگ‌های طولانی در افغانستان و کشمکش‌های نظامی و سیاسی در افغانستان سبب شد که پروژه ساخت و ساز آپارتمان یک هزار خانواده متوقف شود. ما توقع داریم که دولت انتقالی اسلامی دوباره آن قسمت از پروژه‌ای که از قبل داشتیم توسط معاونت تصدی ساختمانی افغان گاز فعال شود و امکاناتی در اختیار آنها قرار داده شود تا ساخت پروژه ساختمانی هزار خانواده هر چه زودتر آغاز شود و مشکل کمبود منازل مسکونی عده‌ای از پرسنل افغان گاز رفع شود. این موضوع را ما به مقام محترم وزارت هم پیشنهاد کردیم و آنها هم وعده دادند که در این قسمت همکاری خواهد شد.

یک گروه امریکایی وابسته به موسسه تحقیقات زمین‌شناسی این کشور (USGS) برای بررسی زمین‌شناختی شمال افغانستان و ارزیابی میزان نفت و گاز موجود در این منطقه وارد شهر مزارشریف شد. این گروه قبلاً از